T014 BD V 198-AQT-1 Vua Kiệt Tham-Nghĩa Túc

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 198

PHAÄT NOÙI KINH NGHÓA TUÙC 1

Haùn dòch: Ñôøi Ngoâ, Öu-baø-taéc Chi Khieâm, ngöôøi nöôùc Nguyeät chi.

QUYEÅN THÖÔÏNG

1- KINH VUA KIEÄT THAM Nghe nhö vaày: Ñöùc Phaät truï ôû khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc taïi nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø coù moät vò Phaïm chí sôû höõu moät mieáng ñaát roäng lôùn, naèm giöõa röøng caây cuûa thaùi töû Kyø-ñaø, luùa ñaõ chín vaøng saép gaët nay mai. Saùng sôùm thöùc daäy, vò Phaïm chí ñaõ ra ruoäng, ñöùng treân bôø, töø xa nhìn thaáy luùa troú haït ñaày ñoàng neân trong loøng sung söôùng, töï nghó mong öôùc ñaõ thaønh, cöù ngaém maõi khoâng sao dôøi böôùc ñöôïc. Ñöùc Phaät cuøng caùc vò Tyø-kheo vaøo thaønh khaát thöïc, töø xa troâng thaáy vò Phaïm chí vui söôùng nhö vaäy lieàn baûo caùc vò Tyø-kheo: –Caùc oâng coù thaáy vò Phaïm chí kia chaêng? Caùc vò Tyø-kheo ñeàu thöa: –Daï thaáy. Ñöùc Phaät im laëng ñi vaøo thaønh. Sau khi khaát thöïc xong, moãi vò ñeàu trôû veà tinh xaù. Ngay trong ñeâm ñoù trôøi ñoå moät côn möa ñaù raát lôùn laøm cho caû ruoäng luùa hö saïch. Vò Phaïm chí coù moät ngöôøi con gaùi cuõng bò cheát ñuùng vaøo ñeâm aáy. Do vaäy, vò Phaïm chí trong loøng ñaày noåi ñau ñôùn, öu saàu, phieàn muoän, keâu gaøo khoùc maõi. Hoâm sau, caùc vò Tyø-kheo laïi oâm baùt vaøo thaønh khaát thöïc, nghe thaáy vò Phaïm chí bò tai hoïa aáy gaøo khoùc raát bi thaûm maø chaúng coù vò Sa-moân, Phaïm chí hay ngöôøi naøo trong nöôùc coù theå khuyeân giaûi laøm vôi ñi noãi ñau saàu cuûa oâng ta. Sau khi khaát thöïc, caùc vò Tyø- kheo, trôû veà, ñeán nôi Ñöùc Phaät ngöï, ñaûnh leã baïch thöa laïi taâm traïng cuûa vò Phaïm chí nhö theá. Caùc Tyø-kheo vöøa thöa xong thì vò Phaïm chí khoùc la ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät, ñaûnh leã thöa hoûi xong lieàn ngoài moät beân Ngaøi. Ñöùc Phaät bieát nguoàn goác öu saàu trong taâm oâng neân baûo vôùi vò Phaïm chí: –Theá gian naøy coù naêm vieäc khoâng sao traùnh khoûi ñöôïc, cuõng khoâng theå giaûi toûa ñöôïc. Naêm vieäc aáy laø gì? 1. Moïi söï vaät ñeàu phaûi bò hao toån suy giaûm. Muoán laøm cho khoâng hao toån, khoâng suy giaûm, ñieàu ñoù khoâng theå ñöôïc.

1 4X\HÇQ7KØÖÑQJFRÛPØÖÚLNLQKTX\HÇQ+DÑJRÂPPØÖÚLVDÛXNL
QK

2. Moïi söï vaät ñeàu phaûi bò maát maùt. Muoán laøm cho khoâng maát maùt, ñieàu aáy khoâng theå ñöôïc. 3. Moïi söï vaät ñeàu phaûi bò oám ñau. Muoán laøm cho khoâng oám ñau, ñieàu aáy khoâng theå ñöôïc. 4. Moïi söï vaät ñeàu phaûi bò giaø yeáu, suy hoaïi. Muoán laøm cho khoâng giaø yeáu, khoâng suy hoaïi, ñieàu aáy khoâng theå ñöôïc. 5. Moïi söï vaät ñeàu phaûi bò cheát, maát ñi. Muoán laøm khoâng bò cheát, khoâng bò maát ñi, ñieàu aáy khoâng theå ñöôïc. Ñoái vôùi ngöôøi khoâng coù ñaïo haïnh, khoâng coù trí tueä thaåm suy, heã thaáy vieäc hao toån, suy giaûm,

maát maùt, giaø, beänh, cheát choùc ñeán vôùi mình laäp töùc sinh loøng saàu khoå, bi thöông, böùc röùc, phieàn muoän. Ñieàu aáy chæ laøm toån haïi thaân theå, chaúng ích lôïi gì. Vì sao vaäy? Vì khoâng ñöôïc nghe, khoâng toû töôøng chaân lyù neân môùi bò nhö vaäy. Naøy Phaïm chí, Ta bieát raèng ngöôøi hieåu chaân lyù, khi gaëp söï hao toån, suy giaûm, söï maát maùt, giaø beänh, cheát ñeán vôùi mình, hoï chaúng vì theá lo buoàn. Vì sao vaäy? Vì hoï ñaõ ñöôïc nghe, ñaõ toû töôøng söï thaät neân môùi ñöôïc nhö vaäy. Khoâng phaûi chæ coù gia ñình oâng môùi bò hao toån, taát caû moïi gia ñình treân theá gian ñeàu nhö theá. Ñaõ laø ñôøi thì phaûi coù hao toån, laøm sao moät mình oâng traùnh khoûi? Ngöôøi coù trí hieåu roõ söï thaät bieát thaåm suy neân töï nghó: “Ta nay bò hao toån, loøng ta ñau buoàn, ngoài maõi meät moûi, khoâng aên uoáng, maët maøy tieàu tuïy, keû thuø ta thaáy vaäy vui möøng, hoï haøng ta lo laéng, gia ñình ta buoàn raàu chæ vì ta chaúng suy nghó, tìm caùch khaéc phuïc söï hao toån aáy neân khoâng theå phuïc hoài ñöôïc”. Neáu ngöôøi naøo ñaõ thaáy roõ chaân lyù aáy laø nhö vaäy neân luùc chöùng kieán söï hao toån suy giaûm, maát maùt, giaø, beänh, cheát ñeán thì ngöôøi aáy hoaøn toaøn chaúng coøn gì ñeå öu buoàn nöõa. Nhaân ñoù, Ñöùc Phaät vì Phaïm chí noùi baøi keä: Khoâng neân caát tieáng öu saàu Taøi saûn ít, nhieàu ñaõ maát Ñau ñôùn cuõng chaúng ích gì Keû thuø trong loøng sung söôùng. Baäc trí hieåu roõ chaân lyù Khoâng saàu tröôùc giaø, beänh, cheát Keû tham sinh khôûi phieàn naõo. Haõy nhìn saéc hoa töôi ñeïp Voâ thöôøng nhö theå tieáng vang Traân baûo laøm sao khoûi cheát? Hieåu roài khoâng coøn öu naõo Nieäm haønh vöôït caû chaâu baùu Roõ chaân lyù khoâng theo ñuoåi. Ngöôøi theá gian ai cuõng vaäy Lìa öu saàu, giöõ chaùnh haïnh Ñôøi naøy saàu töôûng ích gì? Ñöùc Phaät laïi giaûng roäng kinh phaùp cho vò Phaïm chí, tuaàn töï giaûng veà boá thí, trì giôùi, ngöôøi laøm ñieàu thieän seõ ñöôïc sinh leân coõi trôøi ngay trong hieän taïi, ngöôøi laøm aùc seõ khoâng an oån. Ñöùc Phaät bieát taâm yù cuûa vò Phaïm chí nhu nhuyeán, höôùng veà chaùnh ñaïo lieàn giaûng cho oâng veà phaùp Töù ñeá. Taâm Phaïm chí ñöôïc thoâng suoát, chöùng quaû Caâu Haïng2 thöù

2 &DÄX+DÑQJWKØÛQKDÃW WØÛFTXDÝWKØÛQKDÃWWURQJWØÛT XDÝ6DPRÄQODÚ7XÓDÚKRDÚQ Paøli Sotapanna, Sanskrit:

nhaát, nhö taám luïa saïch ñöôïc nhuoäm maøu saéc raát ñeïp. Vò Phaïm chí ñöùng daäy cuùi ñaàu maët laïy döôùi chaân Ñöùc Phaät, chaép tay thöa: –Nay con thaáy ñöôïc söï thaät nhö töï soi boùng trong göông. Töø nay veà sau, con xin quy y Phaät, quy y chö Tyø-kheo Taêng. Xin Theá Toân nhaän con laøm Thanh tín só3, vaâng giöõ naêm giôùi, suoát ñôøi soáng tinh khieát, khoâng phaïm giôùi. OÂng ñi nhieãu quanh Ñöùc Phaät ba voøng roài ra veà. Caùc vò Tyø-kheo lieàn baïch Ñöùc Phaät: –Vui thay! Ñöùc Theá Toân ñaõ khai môû, taåy saïch taâm yù cuûa vò Phaïm chí, môùi khieán oâng ta hoan hyû maø ra veà nhö vaäy. Ñöùc Phaät baûo caùc vò Tyø-kheo: –Khoâng phaûi chæ laàn naøy Ta môùi giaûi thoaùt noåi lo buoàn cuûa vò Phaïm chí aáy. Trong thôøi quaù khöù laâu xa, ôû ñaát Dieâm-phuø-lôïi coù naêm vò quaân vöông. Vò vua thöù nhaát teân laø Kieät Tham cai trò ñaát nöôùc moät caùch baát chaùnh. Caùc vò ñaïi thaàn vaø nhaân daân ñeàu oaùn traùch vieäc laøm cuûa nhaø vua neân cuøng nhau taäp hôïp baøn luaän: –Taát caû gia ñình chuùng ta ñeàu ñem gia binh ñeán

truaát pheá vua, baûo cho vua phaûi töï bieát caùc chính saùch baát chaùnh cuûa oâng ta ñem ra thi haønh, ñaõ gaây thöông haïi cho muoân daân. Neáu vua khoâng caáp toác ra khoûi nöôùc aét phaûi bò saùt haïi. Nhaø vua nghe ñöôïc tin aáy, loøng voâ cuøng sôï haõi, toaøn thaân run laäp caäp, loâng toùc ñeàu döïng ñöùng voäi leân xe ñaøo taåu ra khoûi nöôùc. Trong caûnh cuøng khoán, vua phaûi laøm ngheà caét coû baùn ñeå soáng. Caùc vò ñaïi thaàn vaø nhaân daân toân vò vöông ñeä leân laøm vua ñeå vieäc chính trò trong nöôùc khoâng laøm roái loaïn muoân daân. Cöïu vöông Kieät Tham nghe em mình leân ngoâi vua, trong loøng vui söôùng, truø tính, raèng: –Ta coù theå ñeán choã em ta caàu xin coù theå tìm ñöôïc caùch sinh soáng. OÂng lieàn daâng thô trình baøy ñaày ñuû moïi vieäc, xin vua ban cho moät aáp ñeå coù theå töï nuoâi soáng. Thöông xoùt oâng ñang bò tai hoïa, ñöùc vua lieàn ban cho. Khi ñaõ cai trò döôïc moät aáp oâng laïi xin hai aáp, roài boán, naêm cho ñeán möôøi aáp; töø hai möôi, ba möôi, boán möôi, naêm möôi cho ñeán moät traêm aáp; töø hai traêm cho ñeán naêm traêm aáp roài oâng laïi xin phaân nöûa vöông thoå, nhaø vua vaãn giao cho oâng cai trò. Sau khi cai trò moät thôøi gian daøi, Kieät Tham naûy sinh yù nghó: “Ta haõy ñem quaân ñoäi nöûa nöôùc naøy coâng phaït nöôùc cuûa vöông ñeä” vaø oâng chieán thaéng, chieám laïi toaøn veïn laõnh thoå tröôùc ñaây. Nhaø vua laïi nghó: “Nay vì sao ta laïi khoâng ñem binh só toaøn quoác chinh phaït hai nöôùc, ba nöôùc, boán nöôùc”. Vua lieàn ñem quaân chinh phaït vaø ñeàu ñaïi thaéng neân thoáng trò theâm boán nöôùc. Vua vaãn nghó: “Nay taïi sao ta khoâng ñem quaân cuûa boán nöôùc ñaùnh nöôùc thöù naêm?” Nghó xong, vua lieàn ñem quaân chinh phaït vaø laïi chieán thaéng. Luùc ñoù taát caû ñaát ñai vaø boán bieản ñeàu thuoäc veà vua. Nhaø vua lieàn ñoåi hieäu, töï phong laø Ñaïi Thaéng Vöông. Trôøi Ñeá Thích muoán thöû xem xem vua ñaõ bieát nhaøm chaùn chöa, neân hieän thaân laøm moät caäu beù Phaïm chí, hoï laø Cuø-di muoán ñöôïc yeát kieán nhaø vua. Ngaøi buùi toùc, choáng gaäy vaøng, oâm baùt vaøng ñöùng tröôùc cung ñieän. Ngöôøi giöõ cöûa vaøo taâu ñöùc vua: –Beân ngoaøi coù moät vò Phaïm chí, hoï laø Cuø-di, mong ñöôïc yeát kieán beä haï. Vua noùi: –Raát hay!

Srotaøpanna 3 7KDQKWÏQVÕ WØÛFQDP3KDÆWWØÝWDÑLJLDFR ÚQJRÑLODÚ&DÆQVØÑQDP¸XEDÚWDËF PaøliYDÚSanskrit: Upasaka

Vua lieàn môøi vò Phaïm chí ngoài ôû tröôùc. Cuøng nhau thaêm hoûi xong, Phaïm chí taâu vôùi vua: –Toâi töø vuøng duyeân haûi ñeán ñaây thaáy coù moät nöôùc lôùn giaøu coù, sung söôùng, nhaân daân phoàn thònh, coù nhieàu chaâu baùu, ngaøi coù theå ñeán ñoù ñeå chinh phaït khoâng? Nhaø vua tuy ñaõ ñaày ñuû nhöng vaãn muoán chieám laáy nöôùc aáy neân noùi: –Ta raát muoán chieám ñöôïc nöôùc aáy. Vua trôøi Ñeá Thích baûo: –Xin vua haõy trang bò thaät nhieàu thuyeàn beø, chuaån bò quaân ñoäi chôø toâi. Sau baûy ngaøy, toâi seõ daãn vua ñeán ñoù. Noùi xong, trôøi Ñeá Thích lieàn bieán maát. Ñeán ngaøy heïn, nhaø vua lieàn khôûi ñaïi binh, chuaån bò nhieàu thuyeàn beø nhöng khoâng thaáy vò Phaïm chí ñeán. Nhaø vua buoàn raàu khoâng vui, voã ñuøi noùi: –Töùc thay, ta nay ñaõ maát vöông quoác roäng lôùn aáy! Neáu gaëp Cuø-di, lo gì khoâng laáy ñöôïc nöôùc aáy. Ñaõ ñeán ngaøy heïn, maø sao

chaúng thaáy caäu ta ñaâu caû! Khi aáy nhaân daân caû nöôùc ngoài quay veà höôùng vua, vua khoùc hoï cuõng khoùc, vua buoàn hoï cuõng buoàn. Nhaø vua cöù lo buoàn maõi khoâng sao vôi ñöôïc, chôït nhôù lôøi baøi keä trong kinh neân khôûi leân moät yù töôûng, ñoïc: Nieäm taêng theo duïc Ñaõ coù laïi mong Tri tuùc laø vui Môùi ñöôïc töï taïi Nhaø vua höôùng veà chuùng daân truyeàn leänh muoán bieát yù cuûa baøi keä, neáu ngöôøi naøo coù theå giaûi thích ñöôïc yù nghóa cuûa baøi keä treân seõ ñöôïc troïng thöôûng moät ngaøn ñoàng tieàn. Trong nhöõng ngöôøi ngoài taïi ñoù coù moät chaøng thieáu nieân teân Uaát-ña. Uaát-ña lieàn taâu vôùi vua: –Thaàn coù theå giaûi thích ñöôïc yù nghóa baøi keä ñoù. Xin vua cho pheùp ñuùng baûy ngaøy sau, thaàn seõ traû lôøi. Ñeán ngaøy thöù baûy, chaøng thöa vôùi meï: –Nay con muoán ñeán choã vua ñeå giaûi toûa söï öu saàu cuûa vua. Ngöôøi meï baûo con: –Con chôù neân ñi. Vieäc nan giaûi cuûa nhaø vua nhö löûa chaùy, saéc leänh cuûa ngaøi nhö dao nhoïn, khoù coù theå gaàn guõi. Ngöôøi con thöa: –Xin meï chôù buoàn lo. Söùc cuûa con coù theå giaûi thích yù nghóa baøi keä cuûa vua, chaéc chaén seõ ñöôïc thöôûng haäu, coù theå laøm ñöôïc vieäc naøy con thaät laø vui söôùng. Uaát-ña lieàn ñeán choã vua taâu: –Nay thaàn ñeán ñaây ñeå giaûi thích yù nghóa baøi keä hoâm tröôùc. Chaøng lieàn noùi baøi keä: Nieäm taêng theo duïc Ñaõ coù laïi mong Phoùng taâm khoâng giöõ Nhö khaùt tìm nöôùc, Goàm thaâu vöông thoå Ñaày ngöïa, baïc vaøng Troïn khoâng nhaøm chaùn,

Coù tueä, chaùnh haïnh
Nhö söøng, cöïa sinh
Moãi ngaøy theâm lôùn.
Ngöôøi ñôøi cuõng vaäy
Khoâng bieát duïc taêng
Khaùt aùi khoâng ngöøng
Ngaøy ngaøy caøng lôùn,
Nuùi vaøng cao ngaát
Nhö nuùi Tu-di
Cuõng khoâng heà chaùn.
Coù tueä chaùnh haïnh
“Duïc laø khoå ñau”
Chöa töøng ñöôïc nghe.
Muoán nghe lìa duïc
Nhôø trí yeåm ly
Chaùn duïc, ñaùng kính.
Duïc laäu khoù lìa
Baäc trí bieát khoå
Khoâng theo aùi duïc.
Nhö taïo baùnh xe
Phaûi laøm kieân coá

Daàn daàn xa duïc
YÙ laàn ñöôïc an
Mong ñöôïc ñònh tónh
Hoaøn toaøn ly duïc.
Nhaø vua noùi:
–Laøm chuû taâm yù thì duø thoáng trò taát caû ñaát ñai vaø boán bieån ôû theá gian, vaãn coù theå nhaøm chaùn chuùng, môùi thaät lìa xa ñöôïc loøng ham muoán ñaùnh chieám quoác gia ôû vuøng haûi ngoaïi kia.
Vua Ñaïi Thaéng lieàn baûo Uaát-ña:
Ñoàng töû thaät gioûi
Lôøi vaøng cho ñôøi
Noùi duïc raát khoå
Quaû laø trí nhaân.
Ngöôi thuyeát taùm keä
Moãi keä ngaøn tieàn
Mong treân Ñaïi ñöùc
Thöông noùi taän nghóa.
Uaát-ña duøng keä ñaùp:
Khoâng duøng baùu naøy
Giöõ rieâng sinh soáng
Keä thuyeát sau cuøng
YÙ xa duïc laïc.
Ñaïi vöông, meï toâi
Tuoåi giaø, thaân oám Muoán baùo maãu aân Caáp ngaøn ñoàng tieàn Ñeå cung döôõng meï. Vua Ñaïi Thaéng thöôûng moät ngaøn ñoàng tieàn ñeå ñoàng töû nuoâi döôõng meï giaø. Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø-kheo: –Vua Ñaïi Thaéng luùc aáy nay chính laø vò Phaïm chí troàng luùa kia. Ñoàng töû Uaát-ña luùc aáy nay chính laø thaân Ta. Luùc ñoù Ta cuõng ñaõ giaûng roõ, giaûi toûa söï ñau buoàn cuûa Phaïm chí. Nay Ta cuõng ñoaïn tröø taát caû khoå ñau cho Phaïm chí, khieán oâng ta töø nay veà sau khoâng coøn bò khoå nöõa. Ñöùc Phaät duøng nhaân duyeân xöa dieãn noùi quyeån kinh Nghóa Tuùc naøy, ñeå toâi, keû haäu hoïc nghe lôøi daïy treân. Ñöùc Phaät muoán laøm baøi keä ñeå haäu theá hieåu roõ vaø truyeàn toâi giöõ 4

gìn kho taøng kinh phaùp, truï theá daøi laâu coù kinh Nghóa Tuùc:
Nieäm taêng theo duïc
Coù roài vaãn mong
Bieát ñuû laø vui
Neân ñöôïc töï taïi.
Ngöôøi ñôøi tham duïc
Thaønh keû ngu si
Meâ môø trong duïc

Teân ñoäc haïi thaân,
Traùnh xa duïc aáy
Nhö traùnh raén ñoäc
Traùnh vui theá gian
Caàn haønh thieàn ñònh.
Ruoäng gieo, baùu vaät
Nuoâi döôõng traâu, ngöïa
Bò nöõ troùi buoäc
Haïnh si haïi thaân.
Tham duïc thaân gaày
Caøng gaàn theâm oaùn
Si meâ chòu ñau
Nhö haûi thuyeàn vôõ.
Neân noùi nhieáp yù
Lìa duïc chôù phaïm
Tinh caàn caàu vöôït
Ñöa thuyeàn ñeán bôø.
Ñöùc Phaät noùi kinh Nghóa Tuùc xong, caùc vò Tyø-kheo ñeàu hoan hyû.

4 7ØÛFQJDÚL$QDQ

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.